Samen werken aan water in het

Demerbekken

Integraal Waterbeleid
Samen werken aan water

DEMERBEKKEN

Kennismaking

Landelijk gebied vol natuur en landbouw

Mozaïek van Kempen, Haspengouw en Hageland

Met 1992 km2 het grootste bekken van Vlaanderen

Overstromingsgebied en natuurlijke waterberging

Gevoelig voor droogte en overstromingen

Drukken

Nutriënten

Fosfor

- Belangrijke druk uit huishoudens (Velpe, Winge,…) en landbouw (Herk, Melsterbeek…)
- Demer (thv Hasselt, Genk) groter aandeel uit zuiveringsstations (RWZI's)

Stikstof

- Uit landbouw (Herk, Getes, …) en huishoudens (Begijnebeek, Winge)
- Sterke verschillen per afstroomgebied

Integraal Waterbeleid
Samen werken aan water

Drukken

Erosie

- Meest erosiegevoelig bekken Vlaanderen: 491.286 ton (2018)
- Vooral in het zuiden (Haspengouw)
- Negatieve impact waterkwaliteit (nutriënten, pesticiden)

Toestand

Hydromorfologie

- Nog veel werk (<10% waterlopen Demerbekken goede, merendeel matig)
- Inhaalslag : Demerbekken zeer actief in structuurherstel en hermeandering
- Prioriteiten vismigratie:
  - hoofdroute (tot Demer Hasselt) prioriteit 1: nog 5 knelpunten over
  - zijlopen prioriteit 2 (Velpe, Herk, Getes, Zwarte Beek, Mangelbeek, Hulpe, …)

structuurkwaliteit

Toestand

Ecologische toestand

- Meeste waterlichamen matig of ontoereikend, beperkt aantal slecht
- Individuele biologische kwaliteitsparameters wel al vaak goed
- Zwarte Beek in ‘pole position’

Toestand

Waterschaarste en droogte

- Droge lentes en zomers: droogvallen verschillende beken en alarmerend laag oppervlakkig grondwaterpeil (heel het Demerbekken, met grootste problematiek in Haspengouw)
- Grondwaterpeilen historisch laag
- Negatieve impact op waterkwaliteit

Figuur 68: Verschil in stijghoogte tussen de gemiddelde stijghoogte en de stijghoogte van september-oktober-november 2018 in meters. In heel Limburg was de grondwaterstand lager dan de gemiddelde grondwaterstand, wat te verwachten is voor de herfst.

Gebiedsgerichte uitdagingen

gebiedsprioritering

Focus op Velpe, Getes en Demervallei Sigmaplan

Tien integrale projecten in het Demerbekken

Drie voorbeelden uit Vlaams Brabant

Focus op de Velpe

Klasse 3 - speerpuntgebied

Focus op de Velpe

Knelpunten nutriënten

- **Fosfor**
- **Stikstof**

Zelfzuiverend vermogen werkt !

- **Goede toestand waterplanten**
- **Andere biologie volgt**

Focus op de Velpe

Integraal Project

- Riolering
- Erosie
- Structuur- en valleiherstel

Focus op de Velpe

- natuurgebied / agrarisch waardevol
- historisch permanent grasland
- goede structuurkwaliteit velpe
- hermeandering
- behoud en aanplant kl. landschapselementen

nieuw doorgaand pad langs de velpe
gebaseerd op historische trage verbindingen
aansluiting op fijnmazig netwerk nabij centra
nieuwe brug Velpe
contactzones waterbeleving

Integraal Waterbeleid
Samen werken aan water

Focus op de Velpe

Focus op de Demervallei

Sigmaplan

Klasse 4 - aandachtsgebied

Demer (VI/VII)

- **Waterkwaliteit hangt af van heel het Demerbekken**
- **Sterk integraal project:** structuurherstel, waterveiligheid, droogte, biodiversiteit

Focus op de Demervallei

Sigmaplan

Natuur en landbouw
- Bosrijk valleilandschap
- Grasland en ruigtes
- Grasland en akkers
- Moeras

Natuurdoelstellingen
- Kwartelkoning
- Rietvogels
- Roerdomp

Landschap
- Alluviaal bos
- Kasteelpark/Archeologische site/ Erfgoedsite

Recreatie
- Toeristische onthaalpunten
- Toeristische bakens (ontmoetingspunten)
- Kano/Kajak: in- & uitstapplaatsen
- Hoofdroutes/Demerpad
- Onthaalzones
- Bivakzone

Water
- Meanders/Hydrologische verbinding
- Demer
- Zijlopen

Overstromingscontouren
- T10

Focus op de Demervallei

Sigmaplan

Focus op de Getes

Klasse 3 - speerpuntgebied

Kleine en Grote Gete

Klasse 4 - aandachtsgebied

Gete en Melsterbeek

DEMERBEKKEN

Focus op de Getes

Klasse 4 - aandachtsgebied

Gete (I/II) en Melsterbeek

Klasse 3 - speerpuntgebied

Kleine en Grote Gete

Focus op de Getes **Hermeandering Kleine Gete in Wange (Landen)**

- beter waterkwantiteitsbeheer
- natuurlijke structuur en goede ecologische toestand
- natuurbehoud en herstel (rivierdonderpad, weidebeekjuffer, ijsvogel, …)
- verhoging van de belevings- en landschappelijke waarde.
- privé-publiek partnerschap VMM en eigenaars waaronder de Kasteelhoeve Wange

Focus op de Getes **Structuurherstel ‘s Hertogengracht / Waarbeek (Linter)**

- Verdeling water tussen beide beken: Waarbeek wordt hoofdwaterloop
- ‘s Hertogengracht: extensiever beheer, aanpak verdroging, beek- en valleiherstel

Focus op de Getes **Acties Samen**

- **Gemeenschappelijk hemelwaterplan / Waterlandschap / Strategisch Project**
- **Ferrarislinten** (ontharding, erosie, ontkoppelen drainage, publieke functie…) in Wommersom (voetbalveld) en Zoutleeuw (solveld)
- **Kwaliteitsbronnen** : herinrichting Sint-Odulphusbron
- **Natuurlijk overstromingsgebied** Den Bruel (Citadel Zoutleeuw)
- **Rietveld tot aan de Kleine Gete**, …